

Bedömagruppens rapport Treklöverutvärdering kluster 5 Karlstads universitet

Psykologi	Högskole- kandidat-, och yrkesexamen
-----------	--------------------------------------

Bedömagrupp kluster 5

Ordförande/extern bedömare, KI:	Agneta Herlitz
Extern bedömare, MU:	Marie Torstensson Lewander
Extern bedömare, UU:	Timo Hursti
Arbetslivsrepresentant:	Ann-Sofie Enyck
Utvärderingsansvarige, Kau:	Kjerstin Almqvist
Bit. utvärderingsansvarige, Miun:	Ingrid Zakrisson
Bit. utvärderingsansvarige, Lnu:	Mikael Rennemark
Studentrepresentant, KaU:	Elin Norgren
Studentrepresentant, Lnu:	Victor Rahimzadeh William-Olsson

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	3
3 Psykologi	3
3.1 Högskole- och kandidatexamen	3
3.1.1 Måluppfyllelse (utvalda mål som granskas i självständiga arbeten)	3
3.1.2 Kommentarer utifrån övriga bedömningskriterier	3
4 Psykologexamen	9
4.1 Yrkesexamen	9
4.1.1 Kommentarer utifrån bedömningskriterier	9

1 Sammanfattning

Bedömargruppens övergripande intryck av fristående kurser i psykologi och psykologprogrammet vid Karlstads universitet, efter granskning av självständiga arbeten, läsning av självvärderingar, och platsbesök, är att de i huvudsak är välfungerande. Även om det övergripande intrycket är positivt, har bedömargruppen identifierat områden som kan och bör åtgärdas för att förbättra kvaliteten på utbildningarna. Många av dessa punkter har redan identifierats i självvärderingarna vilket innebär att åtgärder till förändring i vissa fall redan har vidtagits eller planeras att vidtas. Andra är övergripande och har identifierats som förbättringsområden vid samtliga lärosäten. Nedan följer en sammanfattning av de punkter som bedömargruppen särskilt vill lyfta fram.

Generella synpunkter som bör leda till åtgärd

- Inför obligatoriska, återkommande, lärarledda kursutvärderingar som arbetsverktyg vars syfte är att höja kvaliteten i kursen, där det är lärarens uppgift att tillse ett högt studentdeltagande. Låt lärosätet undersöka övergripande, jämförande värderingar av studenternas nöjdhet.
- Inför alumnenkät för alla studenter, med specifika frågor för respektive studentkategori.
- Inför redovisning av vem som gjort vad i självständiga arbeten (datainsamling, statistik, skrivande) för att öka rättssäkerhet men också för en rättvisande betygssättning.
- Se över examinationskrav och studiekraV då intervjuade studenter genomgående angav en studietid som långt underskrider heltid och låga examinationskrav.
- Tillse att högskolepedagogisk kurs ges utan dröjsmål till de lärare som saknar sådan.

Fristående kurser

- Som föreslås i självvärderingsrapporten bör arbetslag etableras för att förbättra och förtydliga progressionen i ämnesinnehåll och psykologisk teori.
- Universitetet bör verka för att höja studentrepresentationen.
- Säkerställ granskningen av självständiga arbeten så att inga enskilda arbeten med brister godkänns.
- Säkerställ att överensstämmelsen mellan kurs- och examensmål finns.
- Ta fram en tydligare beskrivning av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet.

Psykologprogrammet

- Säkerställ att överensstämmelsen mellan kurs- och examensmål finns genom konstruktiv länkning.
- Programansvarig bör vara forskarutbildad för att säkerställa ett vetenskapligt och evidensbaserat förhållningssätt i utbildningen.
- Ta fram en tydlig beskrivning av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet.

- Säkerställ en tydligare samsyn i lärarkollegiet så att de kulturproblem som studenter upplever mellan lärargrupper i synen på utbildning löses.
- Även om kompetensförsörjningen är god, bör en kompetensförsörjningsplan upprättas för att tillgodose behovet av forskarutbildade lärare och lärare med klinisk kompetens.

Inledning

Bedömargruppens granskningsarbete har genomförts i fyra faser: (1) läsning och bedömning av självständiga arbeten; (2) läsning av självvärderingar; (3) platsbesök och intervjuer; och (4) rapportskrivande. Den första fasen föregicks av ett upptaktsmöte då bedömargruppen och värderingsansvariga träffade de skrivansvariga och planerade arbetet. Vid detta tillfälle beslutades vilka examensmål som skulle granskas, hur läsningen av självständiga arbeten skulle utföras och koordineras, och instruktioner till skrivare vid respektive lärosäte gavs. I fas 2, efter det att självständiga arbeten slumpvis valts ut, lästes två självständiga arbeten av samtliga i bedömargruppen utifrån valda examensmål. Vid ett kalibreringstillfälle som skedde i videokonferens diskuterades erfarenheter och utfall. Svårigheter att tolka examensmål och måluppfyllelse diskuterades till dess konsensus nåtts och instruktionerna för den vidare läsningen gavs. Varje representant från bedömargruppen har därefter självständigt läst och värderat 6-7 självständiga arbeten av de totalt 40 självständiga arbeten som skulle granskas. De självständiga arbetena har huvudsakligen fördelats i bedömargruppen på basis av uppsatsens ämnesområde och representantens kompetensområde. I fas 3 läste bedömargruppen självvärderingar med tillhörande dokument och förberedde vid en videokonferens frågor och strategi inför platsbesöket. Platsbesöket skedde 4-6 februari i Karlstad, där de två första dagarna ägnades åt intervjuer av lärare och studenter, och den tredje dagen åt att förbereda rapportskrivandet. Bedömargruppen har därefter tillsammans arbetat med rapporterna i gemensamma dokument men även haft ett dagslångt möte i Stockholm. Bedömargruppens sammanlagda arbetstid uppgår till c:a 28 veckor heltid.

Det övergripande intrycket från självvärderingar och det intervjuade lärarkollegiet är att den genomlysning som gjorts i självvärderingarna har varit positiv och lett till viktig identifiering av problemområden, men det har också framkommit att arbetet har skett under stor tidspress och ibland utöver det ordinarie arbetet. Trots att bedömargruppen uppfattar att självvärderingarna i de flesta fall är både utförliga och håller hög kvalitet, så har bedömargruppen under arbetets gång identifierat försvårande omständigheter och brist på information vilka lett till begränsningar i möjligheten bedöma utbildningskvalitet samt bedöma hur uppföljning och utveckling av utbildningskvalitet fungerar.

- En mycket begränsad mängd information om den tänkta värderingsprocessen var tillgänglig inför upptaktsmötet vilket försvårat möjligheten att påverka värderingsprocessen men också kvaliteten i värderingen. Det hade därför varit fördelaktigt om bedömargruppen hade haft mer stöd och tid i planeringsarbetet, samt information från tidigare bedömargrupper.
- Brist på studenter i bedömargruppen och vid platsbesöken. Att endast ha enstaka studenter tillgängliga vid intervjuer leder till integritets- och representationsproblem.
- Den allvarligaste bristen är avsaknad av relevant information att bedöma. Detta är relaterat till hur bedömningskriterier (exempelvis *Undervisningen ska fokusera på studenters lärande* och *I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat*

i såväl utformning som genomförande) ska operationaliseras, men framför allt i vilken mån bedömningskriterierna är relaterade till utbildningens kvalitet. För att bättre värdera kvalitet hade bedömargruppen önskat få information om, exempelvis, lärlarled studietid, genomströmning, resultat från kursutvärderingar, andel kursansvariga som är disputerade och/eller legitimerade psykologer, och resultat från alumnenkäter. Det är därför en rekommendation från bedömargruppen att sådan information ska användas i framtida värderingar av utbildningskvalitet.

Högskoleförordningens examensmål användes som underlag för bedömning av självständiga arbeten för högskoleexamen, kandidatexamen, masterexamen, och psykologexamen, där ett eller flera examensmål valdes från kategorierna *Kunskap och förståelse*, *Färdighet och förmåga*, samt *Värderingsförmåga och förhållningssätt*. För vart och ett av de sammanlagt 40 självständiga arbetena gjordes en bedömning av hur studenten(rna) tillgodogjort sig de valda examensmålen, där 3 innebär en mycket hög måluppfyllelse, 2 innebär hög och tillräcklig måluppfyllelse, och 1 innebär bristande och otillräcklig måluppfyllelse.

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

2 Psykologi

Vid Karlstads universitet kan man läsa psykologi på fristående kurser på grundnivå, fortsättningsnivå, och avancerad nivå, där de flesta kurserna sker på helfart och mindre antal på halvfart. Genom att kombinera kurser kan högskoleexamen, kandidatexamen, och magisterexamen erhållas. Magisterkursen, som ges som en campuskurs på halvfart, har ännu för få studenter för att kunna utvärdera självständiga arbeten. I den följande genomgången av högskole- och kandidatexamen diskuteras de gemensamt såvida inte annat anges.

2.1 Högskoleexamen och kandidatexamen

2.1.1 Måluppfyllelse högskoleexamen och kandidatexamen

För att göra utvärdering gentemot lärandemålen i examsordningen lättare att hantera har bedömargruppen valt att splittra upp långa lärandemål i mindre delar och därefter numrerat lärandemålen inom respektive lärandemålskategori, *Kunskap och förståelse*, *Färdighet och förmåga*, och *Värderingsförmåga och förhållningssätt*.

Högskoleexamen

Mål	K1	K2	K3	F1	V1
2	2	2	2	2	3
2	2	2	2	2	2
1	1	2	2	2	1
3	2	2	2	2	3
1	1	1	2	2	2

Noteras: K1: visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området huvudområdet för utbildningen; K2: visa kännedom om områdets vetenskapliga grund; K3: visa kunskap om några tillämpliga metoder inom området; F1: visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen; V1: visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Målpuppfyllelsen gällande de utvalda målen är i mestadels god. Det finns dock två självständiga arbeten som uppvisar bristande målpuppfyllelse vad gäller kunskap och förståelse inom huvudområdet, dess vetenskapliga grund, och metoder. Bedömargruppen föreslår att rutiner skapas för att undvika att självständiga arbeten med bristande målpuppfyllelse godkänns.

Kandidatexamen

K1	K2	K3	K4	F1	F2	V1	V2	V3
2	3	2	2	3	3	3	2	3
2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	3	2	2	2	3	2	2	3
2	1	2	2	1	2	2	2	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2

Notera: K1: visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund; K2: visa kunskap om tillämpliga metoder inom området; K3: visa fördjupning inom någon del av området; K4: Orientering om aktuella forskningsfrågor; F1: visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning; F2: kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer; V1: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter; V2: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta samhälleliga aspekter; V3: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta etiska aspekter.

Målpuppfyllelsen gällande de utvalda målen är generellt hög eller mycket hög. Ett enskilt självständigt arbete uppvisar dock bristande målpuppfyllelse vad gäller kunskap om tillämpliga metoder, i tillämpning av adekvata metoder, och i bedömning av etiska aspekter.

2.1.2 Kommentarer utifrån övriga bedömningskriterier

2.1.2.1 *Måluppfyllelse övriga mål*

Den allmänna bedömningen är att utbildningens olika delar skapar sannolika förutsättningar för att uppnå målen för utbildningen. Bedömningen är dock osäker till följd av att beskrivningen i självvärderingen är något kortfattad och de bifogade målmatriserna grova. Det finns inte heller någon tydlig värdering gällande huruvida de enskilda målen uppnås och det är svårt att bedöma hur väl den konstruktiva länken fungerar. Därtill har man identifierat otydlighet i kursplaner gällande kopplingen till examensmålen. Bedömargruppen menar att man bör säkerställa att det föreligger en överensstämmelse mellan kurs- och examensmål.

Självvärderingen innehåller ingen beskrivning av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet vilket därmed blir svårt att bedöma. I intervjuerna förekom dock positiva exempel på ett sådant arbete.

2.1.2.2 *Undervisningen ska fokusera på studenters lärande*

Högskoleexamen nås genom fri kombination av 60 hp kurser på A- och B-nivå, dock med obligatoriskt uppsatsarbete, kandidatexamen efter C-kurs om 30 hp. Så gott som alla kurser ges på helfart vid campus. Det finns en progression såtillvida att A- och B-nivå fokuserar på grundläggande kunskaper inom olika psykologiska forskningsfält, och B-nivå innebär dessutom tillämpning och analys. Undervisningsformer varierar utifrån olika epistemologiska teorier som man menar skapar en bredare kunskapsbas som leder till ett mer flexibelt och robust lärande. På A-nivå förekommer undervisningsformer såsom föreläsningar, övningar, litteraturseminarier och laborationer. Dessutom repeteras centrala begrepp och teorier vid flera tillfällen. I princip samma undervisningsformer används på B-nivå med skillnaden att studenter förväntas visa större självständighet i de mer praktiska inslagen och att repetition inte nödvändigtvis sker på lärarens initiativ. Vidare lär man sig tillämpa nyckelbegrepp och teorier på fall eller genom empiriska undersökningar, via handledning och att ge återkoppling till sina studiekamrater. Det finns en kurshandbok för uppsatsarbetet på alla nivåer. På varje kurs sker en summerande examination, det framgår dock inte i materialet vilka former som förekommer. Intervjun med lärarrepresentanter gav vid handen att salstentamen dominerar på A-nivå. På B- och C-nivå sker examination via hemtentamen och uppsats. Handledning sker i grupp med roterande handledare. Gruppexaminationer förekommer i mindre utsträckning. Vissa uppgifter börjar som en gruppuppgift men ska avslutas individuellt.

Magisterkursen, som är en campuskurs på halvfart, ges inte varje år på grund av för få sökande. Undervisningen är upplagt som föreläsningar kompletterade med övningar och uppgifter. Alla undervisningspass är obligatoriska och examinerande moment. Handledning av det empiriska arbetet ges individuellt och uppsatsen examineras muntligt via opposition och försvar.

Studentcentrerat fokus framkommer främst i möjligheten att i stor utsträckning kombinera ihop kurser efter eget behov och intresse. Vidare förekommer en variation av undervisnings- och examinationsformer, som ofta involverar dialog med studenter,

exempelvis handledning av studenter i grupp. I studentintervjun framkom att det är lätt att ta del av vad som krävs på varje kurs, vilket också bekräftas av det bifogade exemplet på kurshandbok. Detta underlättar för studenten att själv planera och strukturera sitt lärande. Lärarna menar i intervjun att man uppfattar att studenterna tycker att de lär sig väldigt mycket. De upplever att det är nära mellan lärare och student.

Kurserna (A-C) har en tydlig progression, särskilt när det gäller aktiviteter i forskningsmetodik. Däremot anser man i självvärderingsrapporten att detta inte återspeglas rörande ämnesinnehåll och psykologisk teori, inom och mellan nivåerna. Man vill därför etablera arbetslag som organiseras efter ämnesinnehåll. Bedömargruppen uppfattar det som positivt och att en uppgift för ett sådant arbetslag är att ta fram progressionsmatriser som kopplar samman ämnesinnehåll med kursmål och examinationer.

I självvärderingsrapporten menar man att den avancerade nivån har ett utvecklingsbehov. En reflektion är att det är uppenbart att den magisterkurs man ger inte matchar studenters önskemål och behov, en situation som man delar med många ämnen och lärosäten. Utifrån lärosätets eget behov behövs en magisterutbildning eftersom det är en behörighetsgivande utbildning för den egna forskarutbildningen, men detta appellerar inte till presumtiva studenter i nämnvärd utsträckning. Vid Linnéuniversitetet har man sedan länge ett attraktivt program, med internationell inriktning, vid Mittuniversitetet har man, efter diverse försök, utvecklat ett masterprogram, också med internationell inriktning. Båda programmen har också valt en nischad inriktning – arbets- och organisationspsykologi respektive emotionspsykologi. Kanhända ska man också i Karlstad tänka lite större och utnyttja sina starka sidor inom forskningen för att attrahera studenter?

2.1.2.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Lärlaget består enligt uppgifter i självvärderingen av 26 tillsvidareanställda lärare varav 19 är disputerade (73%) (9 adjunkter, 11 lektorer, och 7 professorer), vilket är en relativt tillfredställande andel forskarutbildade. Den vetenskapliga anknytningen tillgodoses bland annat genom val av vetenskapligt grundad kurslitteratur och med hjälp av externa forskare som bjuds in som gästföreläsare och ibland för att berätta om sin forskning.

Flera lärare kommer inom kort att gå i pension och man står inför en generationsväxling, vilket kommande kompetensförsörjningsplaner bör beakta. Den vetenskapliga förankringen ska enligt självvärderingen bättre tillgodoses genom att ämnesbaserade lärarlag ska bildas så att all vetenskaplig kompetens inom ämnets olika delområden samlas inför planering av kurserna. Bedömargruppen ser positivt på den utvecklingen.

2.1.2.4 *De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell
högskolepedagogiskt ämnesdidaktisk kompetens*

Psykologiämnet har enligt uppgift i självvärderingen c:a 30 lärare. I den bilagda tabellen över lärare redovisas 26 tillsvidareanställda lärare. Av dessa saknar enligt samma tabell 7 högskolepedagogisk utbildning. Vid nyanställning anges att högskolepedagogisk utbildning är ett krav men anställning kan också ske när sådan saknas om den sökande förbinder sig att genomgå utbildningen efter att ha blivit anställd. De lärare som saknar högskolepedagogisk utbildning kan använda sin kompetensutvecklingstid (20%) för att genomföra sådan utbildning. Det är dock oklart när i tid sådan utbildning kommer att erbjudas. Vid universitetet finns en *Universitetspedagogisk enhet* med ansvar för kompetensutveckling inom universitetspedagogik och didaktik. Det finns också sedan 2017 en modell för meritering grundad i skicklighet i undervisning och examination. Hittills har dock ingen lärare inom psykologiämnet meriterat sig enligt denna modell.

2.1.2.5 *Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.*

I självvärderingen resoneras om hur ämnet psykologi är användbart för studenter och samhälle. Det finns också en tanke om att ha lärare med klinisk erfarenhet för att på så sätt ha en naturlig koppling till arbetslivet där lärarna kan ge kliniska exempel och göra utbildningen relevant för studenterna i pågående eller kommande yrkesliv. Det finns dock inga alumnundersökningar tillgängliga som kan säkerställa huruvida tidigare studenter använder sig av sina kunskaper i arbetsliv eller andra sammanhang. I studentintervju framkommer en liknande bild där studenter kan uppleva generell nytta och ett stort intresse av psykologi, men utan att riktigt veta vad studierna ska leda till. I lärarintervjuerna framkommer en önskan om att omvärldsspana för att hitta ett spår där behovet hos studenter och arbetsliv sammanfaller med vad institutionen är bra på och att nischa in sig mer för att tydliggöra användbarheten, exempelvis med ett organisations- och ledarskapsspår. Detta skulle också kunna öka intresset att läsa vidare på avancerad nivå, där dessa kurser inte kunnat hållas på senare år på grund av för lågt söktryck.

2.1.2.6 *Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och
uppföljning av utbildningen.*

Studentinflytandet på de fristående kurserna som bygger en högskole-, kandidat-, eller magisterexamen sker till stor del via direkt kontakt mellan studenter och lärare. Att studenterna kontaktar kursansvarig eller berörd lärare med synpunkter lyfts upp som något som eftersträvas och uppmuntras. Efter avslutad kurs skickas kursutvärderingar ut elektroniskt. Kursutvärderingarna utgår från en färdig mall, dock ges utrymme för egna kommentarer. Sammanställning med förslag på åtgärder skrivs av kursansvarig, vilken sedan publiceras på universitetets hemsida.

Vid fakulteten finns en arbetsgrupp som ansvarar för kvalitetsgranskning av kursplaner. Denna grupp tar hänsyn till sammanställningen av kursutvärderingar. I övrigt fattas beslut på fakultetsnivå via prefekten.

Det finns ambitioner för att ämnesråd ska genomföras regelbundet. Ämnesrådet består av studentrepresentanter från kurser på de respektive nivåerna (A, B, C, D), en doktorandrepresentant, studierektor samt de kursansvariga lärarna. De senaste två åren har ämnesrådet dessvärre inte genomförts som önskat då universitetet inte har lyckats rekrytera studentrepresentanter till alla kursnivåer.

Ämnesrådet planeras genomföras vid två tillfällen per termin från och med vårterminen 2019, detta även om inte studentrepresentant från varje kursnivå rekryterats. Som ett förslag för att underlätta rekryteringen pågår diskussioner om att ämnets lärare ska kunna utse representanter istället för studentkåren som i nuläget är ansvariga för det. Bedömargruppen ser positivt på en sådan utveckling i ljuset av att Karlstads universitet hitintills har misslyckats med att genomföra ämnesråd även när det funnits studentrepresentanter för vissa kursnivåer.

Genom kursutvärderingar och i direkt kontakt med berörda lärare har dock studenterna inflytande över utbildningen. Kursutvärderingar sammanställs med tillhörande åtgärdsförslag och återges till studenterna via publikation på hemsidan. Framtida kursplaner kvalitetssäkras av en arbetsgrupp vid fakulteten för att tillvarata synpunkter från kursutvärderingarna. För att få en representativ bild av studenternas upplevelse av de olika kurserna vore det fördelaktigt om universitetet aktivt arbetade för en hög svarsfrekvens på kursutvärderingar.

Bedömargruppen anser att Karlstads universitet fortsättningsvis bör arbeta systematiskt för ett högt deltagande i kursutvärderingar och att det är nödvändigt att universitetet i framtiden kan säkerställa möjligheten att delta i ämnesråd.

2.1.2.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Jämställdhetsperspektivet mellan män och kvinnor har analyserats kvantitativt med beaktande av könsfördelningen bland studenter, lärare, och författare till kurslitteratur, men även kvalitativt där kurslitteratur och kursplaners inkludering av kön, genus, och jämställdhet belyses. Som vid övriga svenska lärosäten är kvinnor överrepresenterade bland psykologstudenter (75%-90%) och bland undervisande lärare (c:a 60%) medan kurslitteraturen oftare är skriven av män än av kvinnor (c:a 60%). Värt att notera är att 4 av 7 professorer är kvinnor, vilket väl speglar läroplanens andel män och kvinnor. Bedömargruppen ser det också som positivt att man, trots övervikt av manliga författare, inte har för avsikt att basera val av kurslitteratur på kön på författare utan att man fortsatt baserar val på kunskapsinnehåll. I självvärderingen konstateras i den gedigna kvalitativa genomgången av utvald kurslitteratur att begreppen kön, genus, och jämställdhet antingen hanteras i litteraturen eller i kursplaner, men att de sällan är integrerade i både litteraturen och i kursplanen. För att råda bot på det vill man att den grupp som kvalitetsgranskar kursplaner och litteraturlistor även ska granska huruvida jämställdhetsperspektivet och det intersektionella perspektivet beaktas. Bedömargruppen synpunkt är att man med alltför kraftig styrning av kursplaner och kurslitteratur mot jämställdhets- och intersektionella perspektiv, skulle löpa viss risk att få ett icke-kritiskt och icke-evidensbaserat förhållningssätt.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Den bilagda kurshandboken är ett bra exempel på information som gör det mycket lätt för studenter att lägga upp sina studier. Rutinen med roterande handledarskap är också positiv.

Kan åtgärdas

- Omvärldsanalys för att rikta in en del kurser och få ett mer sammanhängande utbildningsspår där användbarheten är tydligare.
- Vår bedömning är att det finns en god potential för en fungerande utbildning på avancerad nivå, och man skulle kunna inhämta idéer för detta från andra universitet.

Bör åtgärdas

- Som föreslås i självvärderingsrapporten bör arbetslag etableras för att förbättra och förtydliga progressionen i ämnesinnehåll och psykologisk teori.
- Universitetet bör verka för att höja studentrepresentationen.
- Bedömargruppen föreslår att rutiner skapas för att undvika att självständiga arbeten med bristande måluppfyllelse godkänns.
- Säkerställ att överensstämmelsen mellan kurs- och examensmål finns.
- Ta fram en tydligare beskrivning av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet.

3 Psykologexamen

Det femåriga psykologprogrammet vid Karlstads universitet startade 2015 vilket innebär att ingen studentkull ännu examinerats och att inga självständiga arbeten kan utvärderas. Utvärderingen bygger därför endast på terminerna 1 till 7. Cirka 30 studenter antas varje höst. Utbildningsplanen har reviderats vid ett tillfälle vilket bland annat har lett till att studenterna inte längre kan välja terapeutisk inriktning utan endast en, evidensbaserad psykoterapeutisk inriktning ges.

1.1.1 Kommentarer utifrån bedömningskriterier

3.1.1.1 Måluppfyllelse

Den allmänna bedömningen är att utbildningens olika delar skapar tillfredsställande förutsättningar för att uppnå målen för utbildningen. Bedömningen hade underlättats av en heltäckande, detaljerad målmatris, men sådan saknas. Det finns inte heller någon tydlig värdering gällande huruvida de enskilda målen uppnås. Det uttrycks osäkerhet kring om progressionen är optimal. Det är vidare svårt att bedöma hur väl den konstruktiva länken fungerar. Självvärderingen innehåller ingen beskrivning av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet vilket därmed blir svårt att bedöma. I intervjuerna förekom dock positiva exempel kring ett sådant arbete.

3.1.1.2 *Undervisningen ska fokusera på studenters lärande*

Ambitionen är att studiernas upplägg och arbetsformer ska ge studenten träning i aktivt kunskapssökande, kritisk värdering och problemlösning. Undervisningen bedrivs via föreläsningar, gruppdiskussioner, gruppövningar och seminarier. Dessutom sker arbete i basgrupper med syfte på problemdiskussion och analys, samt professionell och personlig utveckling. Dessa leds omväxlande av handledare och av studenterna själva. Dessutom förekommer laborationer och färdighetsträning på det vetenskapliga området. Den professionella och personliga utvecklingen samt träning i kommunikativa förmågor ges stort utrymme i utbildningen och pågår under åtta terminer. Självvärderingsrapporten redovisar inte hur man arbetar med variation i examinationsformer, men de studenter som intervjuats tycker att det är mycket tentamina. Lärarintervjun ger vid handen att både grupp- och individuella examinationsformer förekommer.

Programmet är under uppbyggnad och givetvis finns därför stora utmaningar. Man tar bland annat upp att man inledningsvis haft många små kurser som man nu försöker samla ihop i större block. För att konsolidera kompetensnivån försöker man etablera arbetslag ämnesvis för större samverkan mellan psykologprogram och annan psykologiundervisning. En annan uppgift för dessa arbetslag är att tydliggöra kopplingen mellan examensmål och kursmål. Trots ambitionen att inte göra förändringar i utbildningsplanen förrän första kullen genomgått utbildningen har man redan gjort vissa omarbetningar, inte minst utifrån hur man uppfattat att studenterna upplevt utbildningen. Studenterna upplever att man lyssnar på deras synpunkter, och att saker man klagat på har förändrats för nästkommande årskullar. Lärarna uppger som en styrka den strimma av självreflektion och kommunikation man har. Studenterna upplever dock att den blivit sämre, och kvaliteteten mycket lärarberoende.

Sammanfattningsvis förefaller det som man har en god ambition att vara lyhörd för studenternas behov, anpassa utbildningsprogression, samt ha variation i undervisnings- och examinationsformer. Samtidigt är programmet i ett uppbyggnadsskede och har därför många olika utvecklingslinjer att fokusera på. Studentintervjun indikerar också ett kulturproblem, där man bland annat upplever att man får olika budskap från olika lärare på hur man ser på, exempelvis, olika arbetsuppgifter, litteratur, och studenterna som grupp. Kanhända behövs i lärarkollegiet tillsammans, och inte enbart i de planerade arbetslagen, mer pedagogisk diskussion som utmynnar i en tydligare samsyn?

3.1.1.3 *Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.*

Lärlarlaget består enligt uppgifter i självvärderingen av 26 tillsvidareanställda lärare varav 19 är disputerade (73%) (9 adjunkter, 11 lektorer, och 7 professorer), vilket är en relativt tillfredställande andel forskarutbildade lärare. Det finns 9 legitimerade psykologer i lärargruppen (34%), vilket bedöms vara en låg andel. Den vetenskapliga anknytningen tillgodoses bland annat genom val av vetenskapligt grundad kurslitteratur och med hjälp av externa forskare som bjuds in som gästföreläsare och ibland för att berätta om sin forskning.

Flera lärare kommer inom kort att gå i pension och man står inför en generationsväxling, vilket kommande kompetensförsörjningsplaner bör beakta. Den vetenskapliga förankringen ska också bättre tillgodoses genom att ämnesbaserade lärarlag ska bildas så att all vetenskaplig kompetens inom ämnets olika delområden samlas inför planering av kurserna. Bedömargruppen ser positivt på ämnesbaserade lärarlag men upplever en viss oro kring att programansvarig inte är forskarutbildad.

3.1.1.4 *De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk ämnesdidaktisk kompetens*

Psykologiämnet har enligt uppgift i självvärderingen ca 30 lärare. I den bilagda tabellen över lärare redovisas dock endast 26 tillsvidareanställda lärare. Av dessa saknar enligt samma tabell 7 högskolepedagogisk utbildning. Vid nyanställning anges att högskolepedagogisk utbildning är ett krav men anställning kan också ske när sådan saknas om den sökande förbinder sig att genomgå utbildningen efter att ha blivit anställd. De lärare som saknar högskolepedagogisk utbildning kan använda sin kompetensutvecklingstid (20%) för att genomföra sådan utbildning. Det är dock oklart när i tid sådan utbildning kommer att erbjudas. Vid universitetet finns en *Universitetspedagogisk enhet* med ansvar för kompetensutveckling inom universitetspedagogik och didaktik. Det finns också sedan 2017 en modell för meritering grundad i skicklighet i undervisning och examination. Hittills har dock ingen lärare inom psykologiämnet meriterat sig enligt denna modell.

3.1.1.5 *Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.*

I självvärderingen tas det främst upp hur samhället och arbetsmarknaden generellt har behov av psykologer. I lärarintervjun beskrivs hur programmet har flera pågående samarbeten med regioner och arbetsförmedling, vilket både ger programmet en inblick i vad som önskas att studenterna har med sig när de kommer ut i arbetslivet, samt att samarbetet leder till olika projekt där studenterna involveras i kliniska moment. Bland annat finns det ett pågående forskningsprojekt på akademisk vårdcentral där studenterna involveras. Det planeras även för sömnskola som studenter håller i på vårdcentral.

Självreflektionsgruppen lyfts också fram som en styrka i sammanhanget där studenterna under varje kurs får hjälp att koppla teori till praktik, genom färdighetsträning och självreflektion handledt av en legitimerad psykolog. I studentintervjun framkommer dock att det är stora skillnader i hur användbart självreflektionsmomenten uppfattas beroende på vilken lärare som leder gruppen. Studenterna som intervjuades saknade också koppling till skolans värld under utbildningen.

Bedömargruppen ser det som positivt att många av lärarna är legitimerade psykologer som har jobbat kliniskt och att kliniska gästföreläsare tas in kontinuerligt, men rekommenderar att det finns arbetslivsrepresentant i programråd. Alumnundersökningar bör genomföras efter att första kullen studenter kommit ut i yrkeslivet.

3.1.1.6 *Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.*

Universitetet verkar aktivt på flera olika sätt för att underlätta studentinflytande. Studenterna deltar två gånger per termin i ett programråd där alla årskurser är representerade. På programrådet ger studenterna synpunkter kring utbildningsrelaterade frågor och kan på så vis direkt påverka utbildning och ge sitt inflytande för att upprätthålla en god kvalitet på undervisningen. Vid varje programrådsmöte förs protokoll och en studentrepresentant agerar justerare innan protokollet publiceras på lärplattformen för alla elever att ta del av.

Kursutvärderingar sker kontinuerligt, samt utvärderingar av delkurser och hela terminer. Utvärderingarna skickas ut elektroniskt till studenterna att besvara. I vissa fall delas de också ut i fysisk form i anslutning till en föreläsning eller seminarium, för att säkerställa att så många som möjligt delger förslag på förbättringar samt uttrycker uppskattning för de moment som stöttat inlärning. Utvärderingar sker också genom den direkta kontakt i rummet eller via mail, då studenterna uppmuntras bidra med sina åsikter om upplägg på plats samt ta kontakt med ansvarig lärare vid funderingar eller synpunkter gällande kursens struktur.

Sammanställning av kursutvärderingar sker enligt samma procedur som finns beskriven för de fristående kurserna som ligger till grund för högskole-, kandidat- samt magisterexamen. Dessutom är programrådet också ett forum för genomgång av utvärderingar.

Av den information som framkommit blir bedömningen att studenter inom yrkesexamen har en god möjlighet att påverka innehåll och utbildning gällande såväl inflytande på planering, som genomförande och uppföljning. Bedömargruppen ser positivt på hur Karlstads universitet främjar studentinflytandet.

3.1.1.7 *I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande*

Även på psykologprogrammet är kvinnor överrepresenterade bland psykologstudenter och undervisande lärare. En jämställdhetsintegrering är pågående där en granskning av samtliga kursplanemål och kurslitteratur skett med fokus på genus och explicit genus-/normkritiskt innehåll. Som nämnts tidigare är det oklart huruvida ett explicit genus- och normkritiskt innehåll i kursplaner och litteratur säkerställer ett integrerat jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor, och om inte även andra begrepp med fokus på skillnader och jämställdhet också bör inkluderas. Därtill menar bedömargruppen att man med en alltför kraftig styrning av kursplaner och kurslitteratur mot jämställdhets- och intersektionella perspektiv löper viss risk att få ett icke-kritiskt och icke-evidensbaserat förhållningssätt.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Studenterna har ett gott inflytande över utbildning med hjälp av ett välfungerande programråd, kursutvärderingar, och god kontakt med ansvariga lärare.
- Det finns ett väl utarbetat samarbete med närliggande regioner och arbetsförmedling.

Kan åtgärdas

- Tillse att arbetslivsrepresentant är representerad i programråd.
- Det bör finnas utbildningsinslag om psykologens roll i skolan.
- Se över de lärarberoende skillnaderna i innehållet på självreflektionsmomentet som studenterna upplever.

Bör åtgärdas

- Säkerställ att överensstämmelsen mellan kurs- och examensmål finns genom konstruktiv länkning.
- Programansvarig bör vara forskarutbildad för att säkerställa ett vetenskapligt och evidensbaserat förhållningssätt i utbildningen.
- Ta fram en tydlig beskrivning av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet.
- Säkerställ en tydligare samsyn i lärarkollegiet så att de kulturproblem som studenter upplever mellan lärargrupper i synen på utbildning löses.
- Även om kompetensförsörjningen är relativt god, bör en kompetensförsörjningsplan upprättas för att tillgodose behovet av forskarutbildade lärare och lärare med klinisk kompetens.